
Összehasonlító elemzés

Petőfi Sándor és Vörösmarty Mihály költeménye egyaránt a bordal műfaji hagyományához kapcsolódik. A közös eredet ellenére mégis jellegzetes különbségek mutatkoznak közöttük. Hasonlítsa össze a két szöveg stílusát, hangnemt és a versekben megjelenő beszédhelyzetet!

Vörösmarty Mihály: Keserű pohár

Bordal „Czilley s a Hunyadiak” szomorújátékából

Ha férfi lelketed
Egy hölgyre föltevéd,
S az üdvösségedet
Könnyelműn tépi szét;
Hazug szemében hord mosolyt
És átkozott könnyűt,
S míg az szívedbe vágyat olt
Ez égő sebet üt;
Gondold meg és igyál:
Örökké a világ sem áll;
Eloszlik, mint a buborék,
S marad, mint volt, a pusztaság lég.

Ha, mint tenlelkeden,
Függél barátodon,
És nála titkaid:
Becsület és a hon,
S ő sima orgyilkos kezét
Befúrja szívedig,
Míg végre sorsod árulás
Által megdöntetik;
Gondold meg és igyál:
Örökké a világ sem áll;
Eloszlik, mint a buborék,
S marad, mint volt, a pusztaság lég.

Ha szent gondok között
Fáradtál honodért,
Vagy vészterhes csatán
Ontottál érte vért,
S az elcsábúltan megveti
Hú buzgóóságodat,
S lesz aljas-, gyáva- és buták
Kezében áldozat;

Gondold meg és igyál:
Örökké a világ sem áll;
Eloszlik, mint a buborék,
S marad, mint volt, a pusztaság lég.

Ha fájó kebleden
A gondok férge rág
S elhagytak hitlenül
Szerencse és világ,
S az esdett hír, kéj s örömed
Mind megmérgezve van,
S remélni biztosabbakat
Késő vagy hasztalan;

Gondold meg és igyál:
Örökké a világ sem áll;
Eloszlik, mint a buborék,
S marad, mint volt, a pusztaság lég.

S ha bánat és a bor
Agyadban frígyre lép,
S lassanként földerül
Az életpusztaság kép,
Gondolj merészet és nagyot,
És tedd rá éltedet:
Nincs veszve bármi sors alatt
Ki el nem csüggedett.

Gondold meg és igyál:
Örökké a világ sem áll;
De amíg áll, és amíg él,
Ront vagy javít, de nem henyél.

(1843. augusztus 26. előtt)

Petőfi Sándor: Ivás közben

Hányadik már a pohár?... csak
Ötödik?
Teremt' ugyse! becsülettel
Működik.
Máskor megfe-felelek kétannyinak:
S lábaim most már öttől is inganak.

Ing a lábam, a nyelvem meg
Elakad –
Torkom a therpomyléi
Szorulat,
Ledionas a bor, mely lecsepege,
Gondolatim... Sex... Rex... Xerxes serege.

Sehogysen t'om kifejezni
Magamat –
Azt hiszitek, hogy talán a
Bor miatt?
Ne higgyétek, édes atyámfiak,
Nekem a bor nem szokott megártani.

Nekem a bor hogymikép is
Ártana?
Hát hiába voltam volna
Katona?
Úgy biz, aki fölmarkolta, katona –
Mégpedig bakancsos voltam valaha.

Zöldhajtókás, sárgapitykés
Közlegény...
Egész a közlegénységig
Fölvivém!
Jó: bakancsom hogy hamar lerúghatám;
Még idővel degradáltak⁴ volna tán.

Tyhű, látjátok, ott az könnyen
Megesik,
Mert a katonai pálya
Fene sik;
Legkivált az olyfélének, mint magam,
Kinek kissé akaratos feje van.

Útmutatást nekem ne is
Adjatok,
Szent Dávid hárfájára sem
Hallgatok!
Orrnál fogva senki engem nem cibál, –
Azt cselekszem, ami tetszik... Tudja Pál,
Mit kaszál.

...Eh, de én itt egyre-másra,
Mint malom,
Csak darálok, csak darálok,
S szomjazom.
Adjatok bort! a malom jól nem megyen:
Hogyha nincs nedv, ami hajtsa, bőviben.

Hadd igyam hát! hogy forogjon
Kerekem –
Meg sem állok, csak a kancsó-
Fenekén.
Bárha mindjárt – amint Falstaff szólana –
Bárha, mondom, egy mérföldig tartana.

Hol is hagytam?... tudja gólya...
Úgy igaz!
A malom volt az utósó...
Vagy nem az?
Mit is mondtam a malomról... én bizon
Hogyha présbe csavarítnak sem tudom.

Annyi szent: a szemem héja
Oly nehez,
Mint malomkő... tán az álom
Környekez.
Elég is ma a tivornya, ágyba hát!
Álmadozzuk folytatását... jó 'jszakát!

(Debrecen, 1844. január-február)

⁴ lefokoztak